

Eiropas
Komisija

VĒRŠOTIES PIE ES PILSONIEM — IESPĒJAS IZMANTOŠANA

*Eiropas Komisijas priekšsēdētāja īpašā padomdevēja
Luka Van den Brandes (Luc Van den Brande) ziņojums*

KOPSAVILKUMS

2017. gada oktobris

Eiropas Savienība nesēn ir pārdzīvojusi lielu identitātes krīzi, ko raksturo būtiskas ekonomiskas un sociālas problēmas, pieaugošs eiroseptiķisms un ekstrēmisms un vēl nepieredzētas pazīmes, ka kopš desmitgades mijas cilvēki vairs neuzticas Eiropas projektam. Ņemot to vērā, Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Žans Klods Junkers par svarīgu uzdevumu savu pilnvaru laikā ir noteicis to plaisu pārvarēšanu, kas radušās pēc krīzes Eiropā, lai tādējādi atgūtu Eiropas pilsoņu uzticēšanos. Lai to darītu, viņš ierosināja divus galvenos pasākumus — ES politikas koncentrēšanu uz galvenajām problēmām un demokrātiskās leģitimitātes stiprināšanu.

Šajā kontekstā Komisijas priekšsēdētājs Junkers iecēla bijušo Flandrijas ministru prezidentu un agrāko Eiropas Reģionu komitejas priekšsēdētāju Luku Van den Brandi (*Luc Van den Brande*) par viņa īpašo padomdevēju pilsoņu iesaistes jautājumos. Viņa pilnvaras ietvēra ziņojuma sagatavošanu par to, kā stiprināt saites starp Eiropas Savienību un tās pilsoņiem.

Van den Brandes ziņojumā ir izvērtēta Komisijas komunikācija, kuras mērķis ir pilsoņu iesaistīšana; tas ir neatkarīgs dokuments, kas nav uzskatāms par Komisijas oficiālo viedokli. Tajā ir aplūkota sinerģija ar citiem Eiropas vai valstu līmeņa dalībniekiem nolūkā sekmēt dialogu ar sabiedrību. Ziņojumā ir izklāstīts satvars tādai Eiropai, kurā lielāka uzmanība ir veltīta pilsoņiem, un izskaidrots, kā jauna veida partnerības ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām/iestādēm un komunikācijas tehnoloģijas var palīdzēt veidot jaunas saiknes ar pilsoņiem. Tajā arī uzsvērts, cik svarīgi ir iesaistīt Eiropas jauniešus kā svarīgus partnerus. Ziņojuma noslēgumā ir iekļauts konkrēts komunikācijas vadlīniju un ieteikumu kopums. Ziņojums pieejams šādā tīmekļa vietnē: https://ec.europa.eu/commission/publications/reaching-out-eu-citizens-new-opportunity_en

CEĻĀ UZ JAUNĀM ATTIECĪBĀM STARP EIROPAS SAVIENĪBU UN TĀS PILSONIEM

Tomēr gan politiskā, gan ekonomiskā situācija attīstās pozitīvi. Eiropas ekonomika viennozīmīgi ir izkļuvusi no krīzes. Uzticēšanās Eiropas iestādēm ir atjaunojusies; Saskaņā ar Eirobarometra standartaptauju Nr. 87, kas veikta 2017. gada maijā, 68 % no respondentiem jūtas kā ES pilsoņi, savukārt 56 % pauž optimismu par ES nākotni. Eiropas Komisijas un pārējo ES iestāžu uzdevums tagad ir izmantot pašreizējo impulsu un no jauna uzrunāt plašāku sabiedrību, izmantojot jaunu pieeju — jaunu **attieksmi**.

Šajā kontekstā Komisijas priekšsēdētājs Junkers savā 2017. gada runā par stāvokli Savienībā minēja to, ka Eiropa uzņem apgrīzienus. Viņš arī apņēmas īstenot pozitīvu programmu — Eiropa, kas aizsargā, dod iespējas un aizstāv — un turpināt diskusijas par Eiropas nākotni līdz pat Eiropas Parlamenta vēlēšanām 2019. gada jūnijā.

Ziņojumā pausts viedoklis, ka vairāk nekā jebkad ir svarīgi, lai Eiropas Savienība savas politiskās darbības centrā izvirzītu pilsoņus. Lai atgūtu sabiedrības uzticēšanos, tiek ierosināta tūlītēja rīcība, kuras pamatā ir četri savstarpēji papildinoši virzieni:

- izstrādāt politiku, kas reaģē uz pilsoņu bažām. Cilvēki gaida ne tikai **faktus**; viņi arī vēlas būt iesaistīti **izvēles** izdarīšanā, par ko viņi var diskutēt un pēc tam attiecīgi rīkoties;
- īstenot reālu, jēgpilnu līdzdalības demokrātiju, kas sniedz pilsoņiem iespēju kļūt par Savienībā veicamās politiskās darbības dalībniekiem. Šī līdzdalība, ko varētu panākt ar jauna veida partnerības nolīgumiem (jo īpaši vietējā un reģionālajā līmenī), palielinātu pilsoņu piederības sajūtu visam Eiropas projektam. Eiropas Savienībai arī pilnībā jāatzīst un jāizmanto pilsoniskās sabiedrības pārstāvju zinātība, kuri bieži vien formulē jaunus risinājumus;
- pilnībā izmantot jaunus komunikācijas instrumentus kā līdzekli tam, lai pilsoņi varētu vieglāk piekļūt saturam un to radīt, tostarp par ES jautājumiem, kas tieši skar viņu ikdienas dzīvi. Jaunas tehnoloģijas (jo īpaši sociālie plašsaziņas līdzekļi) ļauj pilsoņiem tieši izteikties un dod vārdu cilvēkiem visā Eiropā;
- noteikt jaunu pieeju attiecībā uz jauniešiem kā prioritāro mērķauditoriju, izstrādājot uz vērtībām balstītu vēstījumu, lai tādējādi piesaistītu jaunāko paaudžu interesi un piedāvātu viņiem instrumentus, kas ļautu viņiem kļūt par jaunajiem Eiropas projekta līderiem. Tā kā vairāk nekā 40 % eiropiešu ir jaunāki par 35 gadiem, jaunieši — vairāk kā jebkad agrāk — paliek galvenie komunikācijas un dialoga partneri.

GALVENIE PRIEKŠLIKUMI

Ziņojumā ir iekļauts plašs priekšlikumu klāsts. Pirmā priekšlikumu grupa attiecas uz līdzdalības demokrātijas īstenošanu ES iestāžu iekšienē. Autors uzskata, ka Līgums un jau esošie instrumenti piedāvā plašas iespējas, kas ir jāizmanto, jo pilsoņu savstarpējā dialoga veicināšana Eiropas līmenī ir ļoti vēlama. Tas ir vēl jo svarīgāk, ņemot vērā to, ka jaunieši dod priekšroku politikai, kas ir vairāk saistīta ar darbībām un konkrētiem jautājumiem. Dialogs starp pilsoņiem un iestādēm ir jāpastiprina un jāpadara pēc iespējas atvērtāks, lai ņemtu vērā plašas sabiedrības atsauksmes. Darba kārtības noteikšanā nepārprotami jāizmanto augšupēja metode, ļaujot pilsoņiem kopīgi piedalīties lēmumu pieņemšanā reformētā modelī, kurā vienprātība tiek panākta, sākot no apakšas.

Ziņojumā ir ieteikts izveidot jaunas paaudzes komunikācijas partnerības nolīgumus starp iestādēm un dalībvalstīm, lai kopīgi uzņemtos atbildību par pilsoņu informēšanu par ES lietām. Šajā sakarā šķiet, ka jaunu partnerību izveide ar reģionālajām un vietējām iestādēm ir vislabākais veids, kā sazināties ar pilsoņiem, jo šo iestāžu tuvums atvieglo kontaktus ar pilsoņiem. Ziņojumā arī uzsverta nepieciešamība veicināt Eiropas dimensiju izglītībā un labāk sagatavot jauniešus, kuriem ir atšķirīga izcelsme un dažādi talanti, dzīvojot kopā uz **dialoga** pamata. Pašreizējā diskusijā par Eiropas nākotni būtu pilnībā jāņem vērā izglītības sociālā loma. Ziņojumā arī uzsverts, cik svarīgi ir nodrošināt pilsoņiem tiesības pilnībā piedalīties visos Savienības kopīgās demokrātijas līmeņos — vietējā, reģionālajā un valsts līmenī.

Priekšlikumi arī atsaucas uz Komisijas pašlaik īstenojamiem pasākumiem. Piemēram, regulārie **pilsoņu dialogi**, kurus Komisija rīko visā ES, palīdz Eiropas Savienībai sazināties ar tās pilsoņiem — 333 pilsoņu dialogi laikposmā no 2015. gada janvāra līdz 2017. gada septembrim notika 145 mazākās un lielākās pilsētās. Vairāk nekā 500 **Europe Direct centriem**, kuriem kā partneriem ir būtiska loma mijiedarbībā ar pilsoņiem un viņu saziņā ar ES, lielākā mērā būtu jāklūst par kontaktpunktiem informācijas sniegšanai.

Ziņojumā iekļautas 15 vadlīnijas labākiem komunikācijas pasākumiem — sākot ar labāku koordināciju starp ES iestādēm un dalībvalstīm gadījumos, kad tās sazinās par Eiropu skarošiem jautājumiem, līdz pat jaunas paaudzes pilsoņu dialogu uzsākšanai, kuros piedalītos pazīstamas personības no kultūras, mākslas un sporta jomas.

Ziņojuma noslēgumā ir iekļauti 15 turpmāki vispārīgi ieteikumi — sākot ar mudinājumu rīkot pēc augšupējas metodes izveidotas, decentralizētas “pilsoņu asamblejas”, lai pārdomātu Eiropas nākotni un diskutētu par to, līdz pat jaunu programmu veicināšanai (balstoties uz programmas *Erasmus+* pieredzi), lai atvieglotu informācijas apmaiņu starp citām sociālekonomiskajām grupām (tostarp vietējā līmeņa politiķiem) un veidotu atbilstošus tīklus.

Luka Van den Brandes CV ir pieejams šādā tīmekļa vietnē: https://ec.europa.eu/info/files/cv-luc-van-den-brande_en